YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
3 päivänä joulukuuta 1992 *

Asiassa C-97/91,

Oleificio Borelli SpA, italialainen yhtiö, kotipaikka Pontedassio, Imperia, edustajanaan asianajaja Maria Luisa Sarni Florino, Genova, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Ernst Arendt, 8–10 rue Mathias Hardt,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Eugenio De March, avustajanaan Italian Corte di Cassazionen asianajaja Giuseppe Marchesini, prosessiosoite Luxemburgissa komission oikeudellisen yksikön edustajan Roberto Hayderin toimisto, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jossa vaaditaan ensisijaisesti, että 21.12.1990 päivätyllä kirjelmällä n:o 69915 tiedoksi annettu komission päätös, jossa komissio ilmoittaa Oleificio Borelli SpA:lle, ettei se voi myöntyä kyseisen yhtiön hakemukseen yhteisestä toiminnasta maataloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamiseksi 15 päivänä helmikuuta 1977 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 355/77 (EYVL L 51, s. 1) mukaisesti Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosastosta varainhoitovuodeksi 1990 myönnettävästä tuesta, kumotaan ja että myös kaikki kyseisen päätöksen tekomenettelyyn liittyneet toimet kumotaan, sekä toissijaisesti, että komissio ja/tai Ligurian alue velvoitetaan korvaamaan kantajalle aiheutunut vahinko,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja G. C. Rodríguez Iglesias sekä tuomarit M. Zuleeg, R. Joliet, J. C. Moitinho de Almeida ja D. A. O. Edward,

julkisasiamies: M. Darmon,
kirjaaja: hallintovirkamies D. Triantafyllou,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 14.5.1992 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset lausumat,

kuultuaan julkisasiamiehen 9.6.1992 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Oleificio Borelli -yhtiö (jäljempänä kantaja) vaatii yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 18.3.1991 toimitetussa kanteessa ETY:n perustamissopimuksen 173 artiklan toisen kohdan, 178 artiklan ja 215 artiklan toisen kohdan nojalla ensisijaisesti, että 21.12.1990 päivätyllä kirjelmällä n:o 69915 tiedoksi annettu komission päätös, jossa kyseinen toimielin ilmoittaa kantajalle, ettei se voi myöntyä hakemukseen, jonka kantaja on tehnyt yhteisestä toiminnasta maataloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamiseksi 15 päivänä helmikuuta 1977 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 355/77 (EYVL L 51, s. 1) mukaisesti saadakseen Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (jäljempänä EMOTR) ohjausosastosta varainhoitovuodeksi 1990 myönnettävää tukea, kumotaan ja että myös kaikki kyseisen päätöksen tekomenettelyyn liittyneet toimet kumotaan, sekä toissijaisesti, että komissio ja/tai Ligurian alue velvoitetaan korvaamaan kantajalle aiheutunut vahinko.

2 Oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että 16.12.1988 kantaja teki komissiolle Italian hallituksen välityksellä hakemuksen saadakseen asetuksen (ETY) N:o 355/77 perusteella EMOTR:n ohjausosastosta tukea öljynpuristamon rakentamiseksi Pontedassioon, Imperiaan. Vaikka Ligurian alue tuolloin antoi kyseistä hakemusta puoltavan lausunnon, hankkeelle ei saatu EMOTR:n tukea vuonna 1989, koska kyseisen varainhoitovuoden aikana hakemuksia kertyi paljon runsaammin kuin varoja oli käytettävissä ja koska kyseistä hakemusta ei voitu pitää sovellettaviin valintaperusteisiin nähden ensisijaisena. Asetuksen (ETY) N:o 355/77 21 artiklan säännösten mukaisesti Italian hallintoelin siirsi kantajan tukihakemuksen varainhoitovuodelle 1990.

3 Italian viranomaiset ilmoittivat komissiolle 19.1.1990 päivätyssä kirjeessä kielteisestä lausunnosta n:o 109, jonka Ligurian alueneuvosto oli antanut samasta kantajan tekemästä tukihakemuksesta 18.1.1990.

4 Komissio ilmoitti kantajalle 21.12.1990 päivätyllä maatalouden pääosaston kirjelmällä n:o 69915 (jäljempänä riidanalainen päätös), ettei kantajan hanketta voitu ottaa huomioon tuen myöntämismenettelyssä, koska asetuksen (ETY) N:o 355/77 13 artiklan 3 kohdassa tältä osin asetetut edellytykset eivät edellä mainitun kielteisen lausunnon vuoksi täyttyneet.

5 Yhteisöjen tuomioistuin totesi 25.2.1992 antamassaan määräyksessä, ettei sillä ollut toimivaltaa ottaa kannetta tutkittavaksi, koska kanne kohdistui Ligurian aluetta vastaan ja siinä vaadittiin komission päätöksen tekomenettelyyn liittyneiden kansallisten toimien kumoamista.

6 Asiaa koskevia tosiseikkoja, menettelyn kulkua sekä asianosaisten esittämiä perusteita ja väitteitä koskevat tarkemmat tiedot ilmenevät suullista käsittelyä varten laaditusta kertomuksesta. Oikeudenkäyntiasiakirjojen näitä osia käsitellään jäljempänä vain, mikäli se on tarpeen tuomioistuimen perustelujen selvittämiseksi.

Kumoamista koskevat vaatimukset

7 Kantaja väittää riidanalaisen päätöksen olevan lainvastainen Ligurian alueen kielteisen lausunnon, jonka perusteella kyseinen päätös tehtiin, lainvastaisuuden vuoksi. Kantaja katsoo, että kyseinen lausunto annettiin asetuksen (ETY) N:o 355/77 9 artiklan vastaisesti siltä osin, että arvio, jonka Ligurian alue teki kantajan tukihakemukseensa liittämistä tuottajien kanssa tehdyistä

toimitussopimuksista, oli virheellinen. Lisäksi lausuntoon liittyi kantajan mukaan harkintavallan väärinkäyttöä, koska lausunnossa esitetyt perustelut poikkesivat sen antamiseen johtaneista syistä.

8 Kantaja katsoo, että jos Ligurian alueneuvoston antaman lausunnon sääntöjenvastaisuudella ei olisi mitään vaikutusta riidanalaisen päätöksen pätevyyteen, kantaja jäisi täysin vaille oikeusturvaa, koska lausunto on valmisteleva toimi, joka ei voi Italian lain mukaan olla kanteen kohteena.

9 On aiheellista palauttaa mieliin, että yhteisöjen tuomioistuimella ei ole perustamissopimuksen 173 artiklan nojalla nostetun kanteen yhteydessä toimivaltaa ratkaista kansallisen viranomaisen toteuttaman toimen lainmukaisuutta.

10 Tätä toteamusta ei muuta se, että kyseinen toimi toteutetaan osana yhteisön päätöksentekomenettelyä niin, että kansallisten viranomaisten ja yhteisön toimielinten välisen toimivallan jaon perusteella on selvää, että kansallisen viranomaisen toteuttama toimi on yhteisön päättävää elintä sitova ja että tehtävän yhteisön päätöksen sisältö näin ollen määräytyy sen mukaan.

11 Näin asia on myös toimivaltaisen kansallisen viranomaisen antaessa EMOTR:n tukea koskevasta hakemuksesta kielteisen lausunnon. Tosiasiallisesti asetuksen (ETY) N:o 355/77 13 artiklan 3 kohdasta ilmenee, että hankkeelle voidaan saada EMOTR:n tukea ainoastaan, jos jäsenvaltio, jonka alueella se on tarkoitus toteuttaa, antaa sitä puoltavan lausunnon, ja että lausunnon ollessa kielteinen komissio ei näin ollen voi jatkaa hankkeen käsittelyä samassa asetuksessa vahvistettujen sääntöjen mukaisesti eikä etenkään valvoa tällä tavoin annetun lausunnon sääntöjenmukaisuutta.

12 Kyseiseen lausuntoon mahdollisesti vaikuttaneet sääntöjenvastaisuudet eivät voi näin ollen missään tapauksessa vaikuttaa haetun tuen epäämisestä tehdyn komission päätöksen pätevyyteen.

13 Näin ollen kansallisten tuomioistuinten asiana on ratkaista kyseisen kansallisen toimen lainmukaisuus mahdollisesti pyydettyään yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua ja samoin edellytyksin, joita ne noudattavat tutkiessaan sellaisia saman kansallisen viranomaisen toteuttamia lopullisia toimia, jotka voivat olla kolmansille osapuolille vastaisia, ja niiden on siten otettava tutkittavaksi tässä tarkoituksessa nostettu kanne siitäkin huolimatta, että valtionsisäisen oikeuden menettelysäännöt eivät sitä vastaavassa tapauksessa sallisi.

14 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut erityisesti asiassa 222/84, Johnston v. Chief Constable of the Royal Ulster Constabulary, 15.5.1986 antamansa tuomion 18 kohdassa (Kok. 1986, s. 1651) ja asiassa 222/86, UNECTEF v. Heylens, 15.10.1987 antamansa tuomion 14 kohdassa (Kok. 1987, s. 4097), se, että kaikki kansallisten viranomaisten päätökset voidaan saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi, on jäsenvaltioiden yhteisistä valtiosääntöperinteistä johtuva ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 ja 13 artiklassa ilmaistu yhteisön oikeuden yleinen periaate.

15 Koska jäsenvaltio, jonka alueella hanke on tarkoitus toteuttaa, antaa lausuntonsa osana yhteisön päätöksentekomenettelyä, kyseisen jäsenvaltion velvollisuutena on noudattaa myös sen osalta edellä mainittua tuomioistuinten suorittamaa valvontaa koskevaa vaatimusta.

16 Vastauksessaan kantaja väittää vielä, että asetuksen (ETY) N:o 355/77 13 ja 21 artiklan säännöksiä, jos niitä tarkastellaan yhdessä, on rikottu ja sovellettu virheellisesti, vedoten tähän uutena perusteena, jonka se vakuuttaa perustuvan tosiseikkoihin, joista se on saanut tiedon vasta tämän käsittelyn aikana.

17 Tältä osin kantaja väittää olleensa kannetta nostaessaan tietämätön siitä, ettei 18.1.1990 päivättyä kielteistä lausuntoa ollut annettu tukihakemuksen käsittelyn päättyessä vaan hankkeen varainhoitovuodelle 1990 siirtämisen yhteydessä. Yhdessäkään asetuksen (ETY) N:o 355/77 säännöksessä ei kuitenkaan kantajan mukaan säädetä, että tukihakemuksesta olisi annettava uusi lausunto kyseisessä menettelyn vaiheessa. Näin ollen komission ei olisi tullut ottaa huomioon vuonna 1990 annettua lausuntoa edellytyksenä saman asetuksen 21 artiklassa tarkoitetun menettelyn toteuttamiselle.

18 On aiheellista todeta, että toisin kuin kantaja väittää, kielteinen lausunto koski tukihakemusta eikä hankkeen varainhoitovuodelle 1990 siirtämistä. Peruste, johon kantaja on vedonnut ja joka ei perustu asian käsittelyn kuluessa esille tulleeseen uuteen tosiseikkaan vaan kielteisen lausunnon sekä asetuksen (ETY) N:o 355/77 13 ja 21 artiklan virheelliseen tulkintaan, olisi näin ollen ollut mainittava työjärjestyksen 38 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti kanteessa. Sitä ei näin ollen voida pitää työjärjestyksen 42 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna uutena perusteena.

19 Näin ollen kyseinen peruste ja siten kumoamista koskevat vaatimukset on kokonaisuudessaan jätettävä tutkimatta.

Sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevat vaatimukset

20 On aiheellista palauttaa mieliin, että perustamissopimuksen 178 ja 215 artiklan määräysten perusteella, jos niitä tarkastellaan yhdessä, yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta antaa ratkaisu ainoastaan yhteisön toimielinten tai näiden palveluksessa olevien tehtäväänsä suorittaessaan aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta. On kuitenkin riidatonta, että käsiteltävänä olevassa tapauksessa aiheutuneeksi väitetty vahinko on johtunut kansallisten viranomaisten toteuttamasta toimesta.

21 Näin ollen yhteisön vastuuta koskevat vaatimukset ja siten kanne kokonaisuudessaan on jätettävä tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

22 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaisesti asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska kantaja on hävinnyt asian, kantaja on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Kanne jätetään tutkimatta.

2) Kantaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Rodríguez Iglesias Zuleeg

Joliet Moitinho de Almeida Edward

Julistettiin Luxemburgissa 3 päivänä joulukuuta 1992.

J.-G. Giraud
kirjaaja

G. C. Rodríguez Iglesias
viidennen jaoston puheenjohtaja